

ה"ת 9098/09/17 - חאלד קעדאן נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה

ה"ת 9098-09-17 קעדאן נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 414710/2017

בפני	כבוד השופט, סגנית נשיאה טל אוסטפלד נאוי
המבקש	חאלד קעדאן
נגד	
המשיבה	מדינת ישראל

החלטה

לפניי בקשה להחזרת רכב שנתפס על ידי המשיבה.

כנגד בנו של המבקש כרים קעדאן (להלן: "הנהג"), הוגש כתב אישום בגין עבירה של נסיעה במהירות של 202 קמ"ש, בכביש בו המרבית המותרת היא 90 קמ"ש. הנהג נהג ברכבו של המבקש מסוג סקודה, מ.ר. 13-636-93 (להלן: "הרכב").

הרכב נתפס על ידי המשיבה.

טענות הצדדים

ב"כ המבקש טען בבקשה כי הנהג, נהג ברכב ביום 16.9.17 ונעצר בחשד לביצוע עבירה של נהיגה במהירות מופרזת. לטענת ב"כ המבקש, בוחן תנועה שהזדהה בשם רוני ביקש כי הרכב יובא לתחנת המשטרה לצורך בדיקה ממוחשבת, מאחר וקיים חשש כי המהירות שנמדדה אינה סבירה לאור המפרט הטכני של הרכב.

לטענת ב"כ המבקש, המבקש הגיע אל תחנת המשטרה שם התברר לו כי אין בוחן תנועה בשם "רוני". המבקש, מסר את הרכב לבוחן תנועה אחר והתבקש לשוב למחרת לקבלת הרכב בחזרה.

למחרת, שב המבקש אל תחנת המשטרה, אך שם נמסרו לו תשובות סותרות בעניין הרכב ובסופו של יום, הרכב לא הוחזר לו.

ב"כ המבקש טען, כי ביום 19.9.17 התקיימו דיונים בבית המשפט בבקשת מעצרו של הנהג ובבקשה לפסילתו עד לתום ההליכים ואז הסתבר, כי בחומר החקירה אין מסמך המורה על השבתת הרכב או חילוטו.

ב"כ המבקש טען כי התנהלות המשיבה תמוהה. הרכב אינו רשום על שם הנהג, הנאשם בביצוע העבירה, ועל כן אין למשיבה הסמכות לחלט רכב בגין עבירה של נהיגה במהירות. כן ציין ב"כ המבקש, כי המבקש לא קיבל מידע אודות קניינו, ולא ניתנה לו הזכות להשמיע את טענותיו לפני שהרכב נלקח ממנו.

בדין שהתקיים בפני הוסיף ב"כ המבקש, כי עבירת מהירות אינה מנויה בתוספת השמינית לפקודת התעבורה ועל כן, אין למשיבה סמכות לחלט את הרכב בשל עבירה זו. ב"כ המבקש הוסיף וטען, כי המבקש אינו הנאשם בתיק העיקרי, אינו קשור לעבירה עצמה וכי התיר לנאשם שהוא בנו לנהוג ברכב.

ב"כ המבקש הוסיף והדגיש מספר פעמים כי לשיטתו הרכב נגנב על ידי המשיבה, הוא אינו יודע מכח איזו הוראת חוק נלקח הרכב ולדעתו, הרכב נתפס בכדי למנוע מהנהג לבדוק את הרכב במעבדת בדיקה מטעמו על מנת להוכיח חפותו. יחד עם זאת, ציין ב"כ המבקש כי הוא לא מבקש את בדיקת הרכב וזאת במסגרת העובדה כי הוא מייצג גם את הנהג. ב"כ המבקש הוסיף, כי בכוונת המבקש למכור את הרכב.

המשיבה מתנגדת לבקשה. לטענתה, קמה לה הסמכות לתפיסת הרכב מכוח סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969. בהתאם לסעיף זה, בסמכותה לתפוס חפץ שבאמצעותו בוצעה עבירה. לטענת המשיבה, סעיף 57 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] התשכ"א-1961, כלל אינו רלוונטי מאחר וזה עוסק בהליך של השבתה מנהלית.

עוד טענה המשיבה, כי מדובר בעבירת מהירות חמורה, של נהיגה במהירות של 102 קמ"ש מעל המהירות המירבית המותרת בדרך, העבירה בוצעה על ידי נהג צעיר וחדש בעל ותק נהיגה קצר (מחזיק ברישיון נהיגה משנת 2016). המשיבה הוסיפה, כי לא בכדי הוגשה כנגד הנהג בקשה למעצרו עד לתום ההליכים ובית המשפט הסכים לשחררו בתנאים מגבילים.

המשיבה הוסיפה כי כפי שצויין בכתב האישום, בכוונתה לעתור במסגרת גזר הדין לחילוט הרכב ואף הרכב הוסף לרשימת המוצגים/עדים מטעמה.

המשיבה הוסיפה, כי היה ובית המשפט יחליט להיעתר לבקשה ויורה על החזרת הרכב, מבוקש כי יוטלו תנאים כך שייאסר על המבקש לעשות כל דיספוזיציה ברכב.

דין והכרעה

המשיבה תפסה את הרכב מכח סמכותה לפי סעיף 32(א) פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969 (להלן: "הפקודה"), הקובע:

"רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה."

התפיסה, אם כך, יכולה להתבצע לתכלית מניעתית, ראייתית או לצורך חילוט (ראו: רע"פ 7600/08 אברם נ' מדינת ישראל). תכליות אלה, אינן מקבלות עדיפות מוחלטת על פני כל ועליהן לעמוד באיזון אל מול זכויות אחרות. ראשית, יש להבחין בין סמכות תפיסת הרכב על ידי המשטרה לסמכות השארתו בידיה:

"לא הרי תפיסת חפץ כהרי המשך ההחזקה בו, המשך החזקת החפץ בידי המשטרה, כך נקבע, יש בו כדי לפגוע בזכות הקניין של הבעלים. מעבר לפגיעה שנגרמה לו כתוצאה מעצם התפיסה, לפיכך, לא די שתפיסת הנכס נעשתה בעילה מבוררת, אלא יש לבחון אם הפגיעה נעשתה לתכלית

ראויה ואם המשך החזקת החפץ בידי המשטרה אינו פוגע בבעל הזכות בנכס במידה העולה על הנדרש". (ראה: בש"פ 6686/99 אליהו עובדיה נ' מדינת ישראל).

בבש"פ 342/06 חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל, עמד בית המשפט העליון על החלת אמות המידה החוקתיות על החלטה בדבר התפיסה ועל המשמעויות הנלוות לכך:

"לסיכום הדברים: עקרונות הדין בדבר תפיסת חפצים בידי המשטרה מחייבים החלת אמות מידה חוקתיות ביישומם. פירוש הדבר, כי חייב להימצא מקור סמכות לעצם תפיסת חפץ בידי המשטרה. מקור כזה עשוי להישען על טעם מניעתי; על צפי בדבר חילוטו בתום המשפט; או על הצורך בו כראייה במשפט. קיומו של מקור סמכות לתפיסת החפץ מלכתחילה אינו מצדיק בהכרח את המשך החזקתו לאורך זמן, ויש לבחון האם מתקיימת עילה להמשך תפיסתו בחלוף זמן ואם כן, האם קימת "חלופת תפיסה" נאותה, העשויה להגשים בעת ובעונה אחת להגשים את תכלית התפיסה בלא פגיעה בלתי מידתית בבעל הקנין. מקום בו ניתן למצוא נוסחת איזון נאותה כאמור, ראוי להחילה, תוך שחרור התפוס אגב קביעת תנאים מידתיים הולמים להגשמת תכלית משולבת של הגנה על האינטרס הציבורי ושמירה על זכויות הפרט."

בית המשפט העליון הפנה בהלכה זו לדברים שנאמרו בבש"פ 7715/97 שושנה חג'ג נ' מדינת ישראל:

"תפיסה בפועל של הרכוש היא האמצעי הדרסטי ביותר להשגת התכלית של האפשרות לחלט בעתיד. היא שוללת מן הבעלים שהועמד לדין ובטרם נחרץ דינו, את השימוש בכלי הרכב בעצמו או באמצעות אחרים למשך תקופה ארוכה, וזאת, כאמצעי בטחון...

...הפגיעה ברכושו של אדם על-ידי נטילתו ממנו, על מנת להבטיח אפשרות חילוט בעתיד היא פגיעה ברכושו ובקניינו, ולפיכך יש לנקוט בו רק כאמצעי אחרון ובהעדר אמצעים חלופיים להבטחת אותה תכלית. כך יש לעשות בהשראת חוק יסוד: כבוד

האדם וחירותו, וכך יש לעשות על פי עיקרון המידתיות המקובל עלינו."

עוד עמד בית המשפט העליון בעניין זה על השיקולים העומדים בבסיס קביעת התנאים להשבתו של חפץ תפוס:

"בשיקול האינטרסים, תוערך מצד אחד מידת הצורך בהשאת התפוס בידי המשטרה בהתאם לעוצמת התכלית שהתפיסה נועדה להשיג בנסיבות המשתנות של ההליך הפלילי המתפתח; מצד שני, ייבחנו היבטים שונים הנוגעים בטיבו של החפץ מבחינת בעל הקנין, כגון האם מדובר בחפץ שהחזקה בו מותרת על פי דין או אסורה...; מה מידת נחיצותו של בעל הקנין בחפץ, ושיעור נזקו משלילת החזקתו בטרם הסתיים ההליך הפלילי. בהקשר זה, עשוי להיות הבדל בין תפוס המשמש אדם לעיסקו ולמשלח-ידו, לבין תפוס שאינו בר-שימוש יומיומי; כן עשוי להיות שוני בין חפץ כלה לבין חפץ שערכו אינו מושפע ממעבר הזמן, וכיוצא באלה שיקולים.

במיתחם השיקולים, לאלמנט משך הזמן בו מוחזק תפוס בידי המשטרה ישנה משמעות באיזון השיקולים הנדרש.

...

מקום בו ניתן למצוא נוסחת איזון נאותה כאמור, ראוי להחילה, תוך שחרור התפוס אגב קביעת תנאים מידתיים הולמים להגשמת תכלית משולבת של הגנה על האינטרס הציבורי ושמירה על זכויות הפרט".

מכל המקובץ עולה כי אף אם ניתנה למשיבה הסמכות לתפוס את הרכב, הרי שעל בית המשפט לבחון את המשך השארתו בידי המשיבה, וזאת במשקפיים חוקתיות בהתחשב בזכות הקניין.

בענייננו, מצביעה המשיבה על שתי תכליות בהחזקת הרכב ברשותה. איני סבורה כי אמצעי דרסטי שכזה של שלילת זכות קניינו של המבקש ובני משפחתו ברכב לתקופה כה ארוכה, הינו מידתי. מאידך, הצהרתו של ב"כ המבקש כי מרשו מעוניין למכור את הרכב, יש בה כדי לסכל את התכליות שבבסיס התפיסה. זאת כאשר לא נעלמה מעיני העובדה כי הרכב בבעלות המבקש ולא הוא שביצע, לכאורה, את העבירה. על כן, אני סבורה כי האיזון יימצא בהשבת הרכב לידי המבקש תוך העמדת בטוחות ראויות ל"זמינותו" להגשמת התכליות - הגשתו כראיה והאפשרות לחלטו.

סיכום

הנני מורה על השבת הרכב למבקש בכפוף לקיומם של התנאים הבאים:

א. המצאת רישום שעבוד של הרכב ועיקול עליו לטובת המדינה.

ב. המצאת פוליסת ביטוח לרכב, בה המדינה היא המוטב על-פי הפוליסה.

ג. התחייבות המבקש שלא לבצע כל דיספוזיציה ברכב, אלא לשם חילוטו על-ידי המדינה.

ד. התחייבות המבקש שלא לבצע כל שינוי טכני או מכני ברכב.

ה. חתימת התחייבות עצמית על-ידי המבקש על סך של 50,000 ש"ח, לשם הבטחת התחייבויותיו האמורות.

בנוסף, על מנת שהמשיבה תוכל לבצע את בדיקותיה ברכב אני מאפשרת לה לעכב את שחרור הרכב עד ליום 2.11.17 בשעה 12:00, בכפוף, כמובן לביצוע התנאים, לעיל, על ידי המבקש.

המזכירות תשלח עותק פרוטוקול זה לצדדים.

ניתנה היום, י' חשוון תשע"ח, 30 אוקטובר 2017, בהעדר הצדדים.